

STORTINGET

Representantforslag 62 S

(2022–2023)

fra stortingsrepresentantene Terje Halleland og Marius Arion Nilsen

Dokument 8:62 S (2022–2023)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Terje Halleland og Marius Arion Nilsen om konkurransedyktige strømpriser i Norge

Til Stortinget

Bakgrunn

Lave strømpriser har vært et historisk gode og et konkurransefortrinn for industri og norske husholdninger. Stabil og regulerbar vannkraft har bidratt til at Norge som et av få land i Europa har vært selvforsynt med fornybar kraft. Tilgang på rimelig kraft har gitt grunnlag for sysselsetting og høy verdiskaping over hele landet. Forslagsstillerne mener at et overordnet mål for norsk kraftpolitikk bør være å få strømprisene ned igjen mot tidligere normalpriser.

De to nyeste mellomlandsforbindelsene som er bygget mot Tyskland og Storbritannia, har bidratt til at kraftmarkedet i Sør-Norge er vesentlig mer eksponert mot europeiske prisnivåer. Begge kablene har svært høy effekt og en teoretisk kapasitet for kraftutveksling som langt overgår effekten i mellomlandsforbindelsene som tidligere har blitt bygget, og som eliminerer tidligere flaskehals i nettet. Vedvarende høye energipriser i Europa fører dermed til økt sårbarhet for husholdninger og næringsliv i Norge.

Den økte eksponeringen mot det europeiske markedet bidrar til at prisfastsettelsen på kraft har endret seg fundamentalt i Norge på kort tid. Den fysiske kraften som tidligere ble levert til norske strømkunder, har brått blitt tilgjengelig for et langt større marked med

svært høy betalingsvilje. De norske kraftprodusentene priser kraften sin etter hvor sterk betalingsviljen til enhver tid er i det internasjonale markedet, noe som resulterer i meget høye priser også innenlands.

Der prisnivået på strøm tidligere ble avgjort av innenlandsk marginalkjøper, har tyngdepunktet for prisfastsettelsen i det sør-norske kraftmarkedet flyttet seg mot kontinentet grunnet tilknytningen til nye markeder og fraværet av fysiske flaskehals. Marginalkjøperen som fastsetter prisen, befinner seg nå ofte i land som Tyskland og Storbritannia fordi kapasiteten i mellomlandsforbindelsene har økt betraktelig.

For å redusere strømprisene ned mot tidligere normalpriser mener forslagsstillerne at det aktivt må arbeides for å redusere prissmitte fra det europeiske kraftmarkedet. Forslagsstillerne mener en modell som oppretter nye prispunkter på likestrøms-mellomlandsforbindelsene, eventuelt med en tilsvarende auksjonsmodell som North Sea Link kablen til England – også for andre kabler, er en løsning som ivaretar både innenlandske strømkunder, internasjonale avtaleparter, og som i tillegg fremmer utvikling av ny fornybar energi.

Ved å distansere norske strømkunder fra det europeiske markedet oppnås mer normaliserte priser i det norske markedet. I tillegg vil Norge få større råderett over fyllingsgrad i vannmagasinene, samtidig som overskuddskraft fremdeles kan meldes inn og selges til høy europeisk pris. Import av kraft fra Europa er også ønskelig og muliggjøres når prisene er meget lave grunnet stor samtidig produksjon i Europa, fra vindkraft, sol og lignende, som produsentene må bli kvitt.

Kraftmarkedets strømflyt går fra prisområder med lav pris til prisområder med høyere pris; slik har systemet virket i tiår. De forskjellige lands nettforvaltere har i år innført «Sum-restriksjoner» for strømhandel, som er en

form for optimalisering av strømflyten, uavhengig av prisene i prisområdene. Dette har de siste månedene eksempelvis gitt strømflyt fra høyprisområder, via lavprisområde og til nytt høyprisområde, altså mot normal flyt. En modell med tilsvarende funksjonalitet bør også være mulig å anvende mellom prispunktene som opprettes på de aktuelle mellomlandsforbindelsene, for å styre strømflyten i ønsket retning.

Likestrøms (DC) mellomlandsforbindelsene kan i størst grad styres og reguleres, og er også forbindelsene med størst kapasitet, mens vekselstrøm (AC) mellomlandsforbindelsene i større grad er å anse som mer integrerte deler av nettet.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen innføre modeller der det opprettes egne prispunkter på egnede mellomlandsforbindelser for å separere og avlaste det sørsnorske kraftmarkedet for prissmitte fra det europeiske kraftmarkedet.
2. Stortinget ber regjeringen gi Statnett mandat og ressurser til å operere mellomlandsforbindelser via nye prispunkter, der formålene er å oppnå normale strømpriser i Norge (sett i historisk kontekst), ivareta høy forsyningsikkerhet i Norge og håndtere import og eksport av kraft. Overskuddskraft som Norge ikke trenger selv, kan selges via mellomlandsforbindelsene til europeiske priser i kvantum som ikke påvirker norske priser.

8. desember 2022

Terje Halleland

Marius Arion Nilsen